

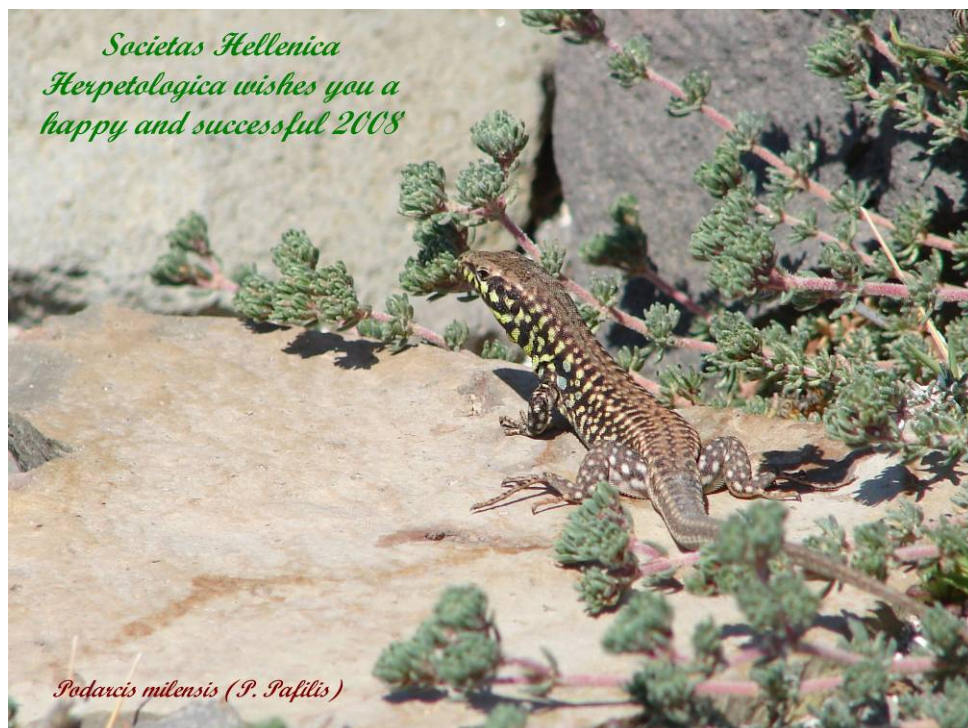

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΡΠΕΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ (ΕΛΕΡΠΕ)

Τεύχος 7

Περιεχόμενα

Η δράση της ΕΛΕΡΠΕ	2
Ερπετολογική εκδρομή	2
Σύσταση Διοικητικού Συμβουλίου ΕΛΕΡΠΕ.....	3
Εξαετής έκθεση για την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.....	3
Προστασία και διαχείριση ειδών	4
Σχετικά με την Κοινή Υπουργική Απόφαση για την δυτική Μήλο.	4
Κόκκινο Βιβλίο απειλούμενων ζώων της Ελλάδας.....	5
Σπάνια νεροχελώνα ανακαλύπτεται ξανά στην Καμπότση	6
Τρία νέα είδη σαλαμάνδρας	7
Επιστημονικά Συνέδρια	7
1ο Μεσογειακό Ερπετολογικό Συνέδριο	7
6ο Συμπόσιο για τα Lacertidae της Μεσογειακής Λεκάνης	8
Ερωτήσεις και απορίες	9

Η δράση της ΕΛΕΡΠΕ

Ερπετολογική εκδρομή

Πριν από δύο χρόνια περίπου είχε προκύψει η ιδέα μιας "ερπετολογικής αποστολής" κατά την οποία η ΕΛΕΡΠΕ θα έρχονταν σε επαφή με όσο το δυνατόν περισσότερο κόσμο που ενδιαφέρεται για τα ερπετά και τα αμφίβια. Η σκέψη που για καιρό έμενε στο επίπεδο των σχεδιασμών επί χάρτου έγινε πραγματικότητα την περασμένη Άνοιξη, στις 29/4/2007. Η συμμετοχή ήταν κάτι παραπάνω από ενθαρρυντική και ο χώρος του ενός λεωφορείου που νοικιάστηκε αποδείχτηκε πολύ περιορισμένος για τις συνολικά 68 αιτήσεις που δέχτηκε η ΕΛΕΡΠΕ. Έτσι τελικά ταξίδεψαν στη Στυμφαλία 48 άτομα (τηρήθηκε αυστηρή σειρά προτεραιότητας) εκ των οποίων μέλη της Εταιρείας ήταν μόνο τα 4!

Το μεγαλύτερο μέρος των εκδρομέων ήταν φοιτητές από Τμήματα Βιολογικών Επιστημών αλλά δεν έλειψαν και ερασιτέχνες ερπετολόγοι ή πολίτες που ενδιαφέρονται γενικότερα για θέματα περιβάλλοντος. Τουλάχιστον συγκινητική ήταν η συμμετοχή ατόμων που ήρθαν εκτός Αθήνας και ταξίδεψαν και την προηγούμενη της εκδρομής ειδικά για να λάβουν μέρος σε αυτήν. Εκτός από φοιτητές του Πανεπιστημίου της Αθήνας, που ήταν και οι περισσότεροι, υπήρξε αντιπροσώπευση και από τα Πανεπιστήμια Θεσσαλονίκης, Πάτρας, Ιωαννίνων και Αιγαίου.

(φωτ. Π. Παφίλης)

Η διαδρομή των 2,5 ωρών μέχρι τη Στυμφαλία καλύφθηκε χωρίς να το καταλάβει κανείς καθώς οι συμμετέχοντες γνωρίστηκαν μεταξύ τους ενώ την τελευταία ώρα μέλη της Εταιρείας παρουσίασαν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των κύριων ομάδων των Ερπετών και των Αμφιβίων και ανέπτυξαν τους στόχους και τις δραστηριότητες της ΕΛΕΡΠΕ.

Η λίμνη Στυμφαλία (φωτ. Π. Παφίλης)

Κατά το μεσημέρι το λεωφορείο έφτασε στην περιοχή της Στυμφαλίας και οι εκδρομείς χωρίστηκαν σε τρεις μεγάλες ομάδες, σε κάθε μια από τις οποίες υπήρχε και ένα μέλος της ΕΛΕΡΠΕ. Οι ομάδες κινήθηκαν στην περιφέρεια της λίμνης με σκοπό να καλύψουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερη έκταση και να καταγράψουν όσο περισσότερα είδη. Σκοπός της κάθε ομάδας, πέρα από την παρατήρηση των ειδών, ήταν και η πρόσκαιρη σύλληψη αμφιβίων και ερπετών που στη συνέχεια παρουσιάστηκαν στο σύνολο των εκδρομέων. Οι συμμετέχοντες επέδειξαν

εντυπωσιακό ενθουσιασμό και μετέτρεψαν την γρήγορη και πρόχειρη αυτή δειγματοληψία κυριολεκτικά σε κυνήγι θησαυρού! Χάρη στο ζήλο τους μπορέσαμε όλοι να δούμε και φωτογραφίσουμε τα περισσότερα από τα είδη που εξαπλώνονται στην λίμνη της Στυμφαλίας. Τις εντυπώσεις έκλεψαν ένα υπέροχο σπιτόφιδο, ένα ζευγάρι

κρασπεδοχελώνες στο μέσο ερωτικού παροξυσμού και τα πολλά νεογέννητα νερόφιδα που κέρδισαν τα πλέον κολακευτικά και τρυφερά σχόλια.

Κάποια από τα είδη που παρατηρήθηκαν στην ερπετολογική εξόρμηση στη λίμνη Στυμφαλία (φωτ. Ελ. Μενεξιάδου).

Η περιήγηση συνεχίστηκε με περίπατο στα μονοπάτια που έχουν διανοιχθεί στη δυτική, βραχώδη πλευρά της λίμνης και προσφέρουν καταπληκτική θέα όλης της λεκάνης απορροής της Στυμφαλίας και κατέληξε, χαρούμενη, κουρασμένη και πεινασμένη, σε ταβέρνα της περιοχής.

Το κλίμα κατά την επιστροφή ήταν παραπάνω από θερμό και το σύνολο των συμμετεχόντων δήλωσε ότι ευχαρίστως θα έπαιρνε μέρος και σε μελλοντικές εξορμήσεις. Δεν ήταν λίγοι εκείνοι που πρότειναν η επόμενη εκδρομή να είναι ολιγοήμερη και όχι ημερήσια. Εθελοντές;!

Παναγιώτης Παφίλης
pafman@umich.edu

Σύσταση Διοικητικού Συμβουλίου ΕΛΕΡΠΕ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΕΡΠΕ αποτελείται από τους:

Πρόεδρος: Μαρία Δημάκη

Αντιπρόεδρος : Παναγιώτα Μαραγκού

Γραμματέας: Αχιλλέας Δημητρόπουλος

Αν. Γραμματέας: Γιάννης Ιωαννίδης

Μέλη: Ευστράτιος Βαλάκος, Παναγιώτης Παφίλης

Εξαετής έκθεση για την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

Το Μάιο 2007 η ΕΛΕΡΠΕ μαζί με τις μη-κυβερνητικές οργανώσεις Αρχέλων, Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Καλλιστώ, Medasset και WWF Ελλάς, έστειλαν επιστολή διαμαρτυρίας στον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ κ. Σουφλιά σχετικά με τη διαδικασία σύνταξης της 2^{ης} εξαετούς έκθεσης για την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43 στην Ελλάδα. Οι οργανώσεις σχολίαζαν αρνητικά το γεγονός ότι το ΥΠΕΧΩΔΕ ζήτησε με πολύ μεγάλη καθυστέρηση την εθελοντική συνεισφορά στοιχείων, γεγονός που

προβλημάτιζε ως προς την αρτιότητα του τελικού προϊόντος, χαρακτηρίζαν αδικαιολόγητη την αναζήτηση ειδικών από οργανώσεις ή επιστημονικούς φορείς μόνο σε έκτακτες περιπτώσεις και κάτω από ασφυκτικά χρονικά πλαίσια, σε αντίθεση με τη θεσμική εγκαθίδρυση μιας διαρκούς επικοινωνίας. Τελικά το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η έλλειψη ενός ολοκληρωμένου προγράμματος παρακολούθησης, τουλάχιστον των πιο σημαντικών ειδών και οικοτόπων.

Οι οργανώσεις δεν έλαβαν ποτέ απάντηση από το ΥΠΕΧΩΔΕ σε αυτή τους την επιστολή. Το σχέδιο της εξαετούς αναφοράς δημοσιεύτηκε για διαβούλευση το φθινόπωρο 2007. Το τελικό κείμενο δεν είναι ακόμη διαθέσιμο.

Παναγιώτα Μαραγκού
WWF Ελλάς
p.maragou@wwf.gr

Προστασία και διαχείριση ειδών

Σχετικά με την Κοινή Υπουργική Απόφαση για την δυτική Μήλο.

Όπως έχετε ήδη ενημερωθεί, μετά από καθυστέρηση αρκετών ετών δημοσιεύτηκε στο φύλλο 1071 (Δεκέμβριος 2006) της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως η Κ.Υ.Α. με θέμα «Καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου σε χερσαία και υδάτινα τμήματα της δυτικής Μήλου». Υπενθυμίζουμε ότι η συγκεκριμένα Κ.Υ.Α αφορά κατά κύριο λόγο στον καθορισμό των όρων προστασίας των σημαντικότερων ενδιαιτημάτων της ενδημικής οχιάς της Μήλου –είδους προτεραιότητας στην Κοινοτική Οδηγία 92/43- και ότι η καθυστέρηση στην έκδοσή της οδήγησε ουσιαστικά στην καταδίκη της χώρας μας από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Τέλος καλό όλα καλά θα έλεγε κάποιος αλλά είναι πραγματικά όλα καλά με την νέα αυτή Κ.Υ.Α.;

Σύμφωνα λοιπόν με τη Κ.Υ.Α. ολόκληρη η δυτική Μήλος χωρίζεται σε τέσσερις Ζώνες Προστασίας. Στη Ζώνη I εντάσσονται οκτώ περιοχές, σχετικά μικρής έκτασης, οι περισσότερες από τις οποίες είναι σημαντικές για την οχιά, ενώ η Ζώνη II αποτελεί ουσιαστικά μια ενιαία περιοχή η οποία περιλαμβάνει και ενοποιεί τις περιοχές της Ζώνης I, με την εξαίρεση της Αχιβαδολίμνης και των Αλυκών. Σε μεγάλο βαθμό οι όροι για αυτές τις δύο Ζώνες είναι παρόμοιοι, καθώς ουσιαστικά απαγορεύονται οι εξορύξεις και η δόμηση, ενώ τίθενται όροι και για τις υπόλοιπες δραστηριότητες που παρέχουν έναν ικανοποιητικό βαθμό προστασίας στους οικοτόπους της δυτικής Μήλου. Παρόμοιο καθεστώς προστασίας παρέχει η ΚΥΑ και στη Ζώνη IV η οποία αφορά τις ακτές της νοτιοδυτικής Μήλου. Η ζώνη αυτή διαφοροποιείται από τις προηγούμενες στο ότι περιλαμβάνει κυρίως θαλάσσιο χώρο μαζί με δύο, σχετικά μικρής έκτασης, περιοχές ξηράς που και αυτές έχουν ένα σχετικό ενδιαφέρον για την οχιά της Μήλου. Δημιουργεί όμως πρόβλημα στους παράκτιους και μικρούς αλιείς της περιοχής καθώς εντός αυτής της θαλάσσιας ζώνης IV απαγορεύεται πλήρως η παράκτια επαγγελματική αλιεία με δίχτυα και παραγάδια. Ανάγκη για τέτοια απαγόρευση δεν τεκμηριώνεται ωστόσο από καμιά μελέτη, ούτε και για την προστασία της μεσογειακής φώκιας.

Οι τρεις αυτές ζώνες προστατεύουν επαρκώς ένα ποσοστό των σημαντικών για την οχιά περιοχών αλλά όχι και το σύνολό τους. Ειδικότερα βλέπουμε ότι δεν συμπεριλαμβάνονται οι περισσότερες περιοχές κοντά σε ακτές και παραλίες. Το υπόλοιπο τμήμα της δυτικής Μήλου που περιλαμβάνει και εκτάσεις κρίσιμες για την οχιά, εντάσσεται στη Ζώνη III (Περιοχή Προστασίας Π10). Οι όροι προστασίας σε αυτή τη Ζώνη διαφοροποιούνται αισθητά από τις άλλες τρεις. Η εκτός σχεδίου δόμηση επιτρέπεται, με αύξηση όμως της αρτιότητας των οικοπέδων από τα τέσσερα στα οκτώ στρέμματα. Αυτό δεν αναμένεται να δημιουργήσει ιδιαίτερα σοβαρά προβλήματα αν

λάβουμε υπόψη το ότι οι ιδιοκτησίες στην δυτική Μήλο είναι συνήθως πολύ μεγάλες, η κατάτμηση δεν είναι ιδιαίτερα εύκολη βάσει της νομοθεσίας, λόγω του σχετικά περιορισμένου οδικού δικτύου και μεγάλο μέρος των περιοχών αυτών έχουν χαρακτηρη δασικών εκτάσεων. Δυστυχώς όμως επιτρέπεται και η δημιουργία μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων με ευνοϊκούς όρους κάλυψης σε σχέση με την δόμηση για κατοικία, ανοίγοντας τον δρόμο στην βαριά τουριστική αξιοποίηση της δυτικής Μήλου με το καταστροφικό ισπανικό μοντέλο ανάπτυξης. Η αρτιότητα των 50 στρεμμάτων για τις τουριστικές εγκαταστάσεις δεν αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό πρόβλημα στην τουριστική αξιοποίηση καθώς, όπως προαναφέρθηκε, οι ιδιοκτησίες είναι πολύ μεγάλες. Επιπλέον επιτρέπεται, εκτός της Ζώνης Ι, «η συντήρηση, βελτίωση και ασφαλοστρωση του υφιστάμενου, κατά τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης, οδικού δικτύου και η διάνοιξη νέου». Το νέο οδικό δίκτυο όμως εκτός του ιδιαίτερα σημαντικού προβλήματος της θνησιμότητας της οχιάς που αναμένεται να επιδεινωθεί, θα έχει συνέπειες και για την κατάτμηση στην Ζώνη ΙΙΙ.

Το χειρότερο όμως για την ζώνη ΙΙΙ εμφανίζεται στην συνέχεια. Σύμφωνα με την ΚΥΑ επιτρέπονται «Τα υφιστάμενα και νομίμως λειτουργούντα μεταλλεία και λατομεία καθώς και τα συνοδά τους έργα και οι τυχόν επεκτάσεις τους, ανανεώσεις ή τροποποιήσεις τους σε περιοχή για την οποία ισχύει η προβλεπόμενη στο πλαίσιο της δασικής νομοθεσίας έγκριση επέμβασης και εφόσον εγκριθούν οι σχετικοί περιβαλλοντικοί όροι». Ας δεχτούμε ότι η απομάκρυνση των λειτουργούντων λατομείων δεν μπορεί να γίνει από την μια μέρα στην άλλη, στην ίδια όμως παράγραφο τα πράγματα γίνονται ακόμα χειρότερα: «Η λειτουργία νέων μεταλλείων και λατομείων επιτρέπεται ύστερα από σχετική απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης μετά από σύμφωνη γνώμη των συναρμοδίων Υπουργών, για δραστηριότητες ιδιαίτερης οικονομικής σημασίας που μπορούν να πραγματοποιηθούν για λόγους ουσιώδους δημοσίου συμφέροντος και μετά από έγκριση περιβαλλοντικών όρων». Δηλαδή σε οποιοδήποτε σημείο της Ζώνης ΙΙΙ, που περιλαμβάνει και κρίσιμους οικοτόπους για ένα είδος προτεραιότητας της 92/43, μπορεί να έχουμε νέα λατομεία και μεταλλεία. Το κατά πόσο αυτό είναι συμβατό με τους στόχους της 92/43 δεν είναι πλέον θέμα εξειδικευμένης γνώσης αλλά απλής κοινής λογικής.

Η διάρκεια της Κ.Υ.Α. είναι δύο συν ένα χρόνια. Μετά την παρέλευση αυτού του χρονικού διαστήματος πρέπει να αντικατασταθεί με Προεδρικό Διάταγμα. Υπάρχει δηλαδή η δυνατότητα για βελτίωση των επίμαχων σημείων αλλά και ο κίνδυνος τα προβλεπόμενα στο μελλοντικό Π.Δ. να είναι εις βάρος της προστασίας. Θα λειτουργήσει αυτό το χρονικό διάστημα θετικά για την προστασία της δυτικής Μήλου; Αυτό είναι κάτι για το οποίο πρέπει να προσπαθήσουμε με κάθε μέσο που έχουμε στη διάθεση μας.

* Μπορείτε να κατεβάσετε το πλήρες κείμενο της ΚΥΑ μαζί με τους σχετικούς χάρτες από την ιστοσελίδα της ΕΛΕΡΠΕ, www.elerpe.org

Κόκκινο Βιβλίο απειλούμενων ζώων της Ελλάδας

Με καθυστέρηση πολλών ετών, αφού το προηγούμενο Κόκκινο Βιβλίο που αφορούσε μόνο τα σπονδυλόζωα είχε εκδοθεί το 1992, ξεκίνησε η αναθεώρηση και επικαιροποίηση του Κόκκινου Βιβλίου των απειλούμενων ζώων της Ελλάδας. Το Κόκκινο Βιβλίο, που αναμένεται να εκδοθεί το καλοκαίρι του 2008 θα περιλαμβάνει επίσης και ασπόνδυλα. Το έργο επιβλέπει η Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία και χρηματοδοτείται από το ΕΠ «Περιβάλλον» με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης-ΕΤΠΑ. Η ΕΛΕΡΠΕ συμμετέχει ενεργά στην αξιολόγηση των ειδών ερπετών και αμφιβίων και θα σας ενημερώνουμε για οποιαδήποτε εξέλιξη.

Στην ανάπτυξη του Κόκκινου Βιβλίου πολύτιμη αναμένεται να είναι η ανάλυση αλλά και η σχετική εμπειρία που απέκτησε η ΕΛΕΡΠΕ από τη σχετικά πρόσφατη (2006) έκδοση του Κόκκινου Βιβλίου για τα ερπετά και τα αμφίβια της λεκάνης της Μεσογείου (The status and distribution of reptiles and amphibians of the Mediterranean basin. <http://www.iucn.org/dbtw-wpd/edocs/2006-027.pdf> (1,27 MB)).

Παναγιώτα Μαραγκού
WWF Ελλάς
p.maragou@wwf.gr

Σπάνια νεροχελώνα ανακαλύπτεται ξανά στην Καμπότζη

Μια από τις μεγαλύτερες και λιγότερο γνωστές χελώνες του γλυκού νερού ανακαλύφθηκε στην Καμπότζη, στον ποταμό Μεκόνγκ γεννώντας ελπίδες ότι αυτό το απειλούμενο είδος μπορεί τελικά να σωθεί από την εξαφάνιση. Σε εξόρμησή τους ερευνητές από το Conservation International, το WWF, τη Διεύθυνση Αλιείας της Καμπότζης, και το Cambodian Turtle Conservation Team βρήκαν αρκετά άτομα του είδους *Pelochelys cantorii*, της γιγαντιαίας χελώνας του Κάντορ. Βρήκαν επίσης φωλιά και συνέλεξαν αυγά τα οποία εκκολάφθηκαν στο εργαστήριο. Τα μικρά ελευθερώθηκαν στη φύση μαζί με ένα ακόμη ενήλικο άτομο και επιπλέον νεαρά που είχαν συλλέξει ψαράδες στην περιοχή.

Η νεροχελώνα του Κάντορ έχει, αντί για χέλυο, δέρμα σαν ελαστικό στο οποίο προσκολλώνται τα πλευρά του ζώου δημιουργώντας έτσι ένα προστατευτικό κάλυμμα. Για να προστατευτεί το είδος περνάει το 95% της ζωής της θαμμένο στην άμμο ή στη λάσπη αφήνοντας εκτεθειμένα μόνο τα μάτια και τη μύτη του. Μπορεί να φτάσει τα 2μ μήκος και βάρος πάνω από 50 κιλά. Διαθέτει μακριά νύχια και γνάθους ικανούς να συνθλίβουν οστά. Ενεδρεύει και για να συλλάβει το θήραμά της εκτινάσσει το λαιμό της με ταχύτητα μεγαλύτερη από το παροιμιώδες τσίναγμα της κόμπρας.

© David Emmett / CI Cambodia

Το είδος είχε να παρατηρηθεί στην Καμπότζη από το 2003. Υπάρχουν λίγες αναφορές από το Λάος ενώ μοιάζει να έχει εξαφανιστεί από το Βιετνάμ και την Ταϊλάνδη. Χαρακτηρίζεται ως Απειλούμενο στο Κόκκινο Βιβλίο της IUCN. Απειλείται από το κυνήγι για το κρέας και τα αυγά της, αλλά και από την καταστροφή των ενδιαιτημάτων της από φράγματα, αρδευτικά δίκτυα και εκσκαφές. Το σημείο όπου βρέθηκε αυτός ο νέος πληθυσμός είναι ένα σχεδόν παρθένο τμήμα του ποταμού Μεκόνγκ με ψηλά παρόχθια δάση και πολλά νησιά. Η περιοχή ήταν απρόσιτη στους ερευνητές

πολλά χρόνια καθώς αποτελούσε ένα από τα τελευταία οχυρά των Ερυθρών Χμερ.

Για τη μελλοντική προστασία τους είδους το Conservation International, το WWF και το Cambodian Turtle Conservation Team σκοπεύουν να απασχολήσουν μέλη των τοπικών κοινοτήτων ως φύλακες των παραλιών ωτοκίας ώστε να αποτρέψουν και την παράνομη συλλογή των ζώων. Η νεροχελώνα αυτή θεωρείται εκλεκτό έδεσμα στο γειτονικό Βιετνάμ.

Περισσότερες πληροφορίες: Chris Greenwood, WWF Cambodia, Τηλ: + 855 092 916 454, E-mail: chris.greenwood@wwfgreatermekong.org

Τρία νέα είδη σαλαμάνδρας

Ανακαλύφθηκαν σε απομακρυσμένη δασική περιοχή στην Κόστα Ρίκα, κατά τη διάρκεια ερευνητικής αποστολής του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας του Λονδίνου στην Κεντρική Αμερική. Η ανακάλυψη αυτή ανεβάζει πλέον τον αριθμό των ειδών σαλαμάνδρας που απαντώνται στην Κόστα Ρίκα σε 43.

Συνολικά έχουν αναγνωρισθεί 300 είδη, τα περισσότερα στο Βόρειο Ημισφαίριο αν και υπάρχουν προσθήκες: το 1998 ανακαλύφθηκαν 5 νέα είδη σε τροπική περιοχή στο Μεξικό.

Από τα νέα είδη τα δύο ανήκουν στο νυκτόβιο γένος *Bolitoglossa* ενώ το τρίτο ανήκει στο γένος *Nototriton* και είναι μια μικροσκοπική σαλαμάνδρα που δεν ξεπερνά τα 3 εκατοστά. Τα τρία αυτά είδη, νέα για την επιστήμη, βρέθηκαν στο εθνικό πάρκο La Amistad, στα σύνορα Κόστα Ρίκας – Παναμά. Το πάρκο είναι σε μεγάλο βαθμό ανεξερεύνητο. Επιστήμονες πιστεύουν ότι πρόκειται για ένα κέντρο βιοποικιλότητας καθώς φιλοξενεί τα 2/3 όλων των ιθαγενών ειδών της Κόστα-Ρίκα. Ανάμεσά τους εκατοντάδες πτηνά, θηλαστικά, ερπετά και αμφίβια, αλλά και φυτά.

Το είδος του γένους *Bolitoglossa* έχει μια έντονη κόκκινη λωρίδα στη ράχη.

Τα νέα είδη θα ονομαστούν και θα καταγραφούν από επιστήμονες του Πανεπιστημίου της Κόστα-Ρίκα. Σε αυτές του τις εξορμήσεις το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας συνεργάζεται με επιστήμονες και κυβερνητικούς από τις δύο χώρες (Κόστα Ρίκα και Παναμά) ενώ το σχετικό πρόγραμμα χρηματοδοτείται από την Πρωτοβουλία Δαρβίνος.

Πηγή: BBC NEWS: <http://news.bbc.co.uk/go/pr/fr/-/2/hi/science/nature/7170205.stm>

Επιστημονικά Συνέδρια

1ο Μεσογειακό Ερπετολογικό Συνέδριο

Πραγματοποιήθηκε στο Marrakech του Μαρόκου το 1ο Μεσογειακό Συνέδριο Ερπετολογίας με τίτλο: «Βιοποικιλότητα και διαχείριση της φυσικής κληρονομιάς».

Η διάρκεια του Συνεδρίου ήταν από τις 16 μέχρι τις 20 Απριλίου 2007 και πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου Cadi Ayyad. Τα θέματα του συνεδρίου περιλάμβαναν συστηματική αμφιβίων και ερπετών, παλαιοντολογία, τα αμφίβια και ερπετά της Αφρικής, τη μορφολογία, τη συμπεριφορά, την ταξινόμηση, τη φυσιολογία και την προστασία των ερπετών.

Το είδος *Agama impalearis* ζει τόσο επάνω στο έδαφος όσο και πάνω σε χαμηλούς τοίχους και θάμνους όπου σκαρφαλώνει επιδέξια (φωτ. Μ. Δημάκη).

Από την Ελλάδα στο συνέδριο παρουσιάστηκε

πόστερ που αφορούσε στη μορφομετρική ανάλυση των χαμαιλεόντων.

Το συνέδριο περιλάμβανε μια διήμερη εκδρομή στην περιοχή Ouarzazate που βρίσκεται ανατολικά από τα βουνά του Άνω Άτλαντα, κοντά στην έρημο Σαχάρα. Στην περιοχή υπάρχουν 6 είδη αμφιβίων, 2 είδη στεριανές χελώνες, 14 είδη σαυρών και 8 είδη φιδιών.

Στις ημερημικές εκτάσεις της περιοχής είχαμε την ευκαιρία να δούμε τα είδη: *Bufo mauritanicus*, *Rana saharica*, *Testudo graeca*, *Agama impalearis*, *Uromastix acanthinurus*, *Chamaeleo chamaeleon*, καθώς και είδη του γένους *Acanthodactylus*.

Μαρία Δημάκη
Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας
mdim@gnhm.gr

6ο Συμπόσιο για τα Lacertidae της Μεσογειακής Λεκάνης

Όπως είχαμε ανακοινώσει και στο προηγούμενο ενημερωτικό μας, το 6^ο Συμπόσιο για τα Lacertidae της Μεσογειακής Λεκάνης θα διοργανωθεί στη Λέσβο στις 23-27 Ιουνίου 2008. Διοργανώνεται και υποστηρίζεται από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, το Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου και την ΕΛΕΡΠΕ.

Κατά τη διάρκεια του Συμποσίου θα συζητηθούν διάφορα θέματα που αφορούν τα Lacertidae της Μεσογείου. Το πρόγραμμα δεν έχει ακόμη οριστικοποιηθεί, ωστόσο θα διαρθρωθεί στις ενότητες «συστηματική και εξέλιξη» και «Διατήρηση και Βιοποικιλότητα». Εκτός από προφορικές παρουσιάσεις και πόστερ, θα περιλαμβάνει επίσης γενικές ομιλίες από τους προσκεκλημένους ομιλητές Jonathan Losos (Harvard University), Erik Svensson (University of Lund), και Shai Meiri (Imperial College). Θα διοργανωθούν επίσης και συζητήσεις στρογγυλής τράπεζας – τα προτεινόμενα θέματα μέχρι στιγμής είναι (διατηρείται ο αγγλικός τους τίτλος): "Conservation of endangered and isolated populations and species" και "Describing new-old species: a brave shake in the Systematics of Lacertids".

Όσον αφορά τα πρακτικά του Συμποσίου, μετά από συμφωνία με τους εκδότες του Amphibia-Reptilia, του επιστημονικού περιοδικού της Societas Europaea Herpetologica¹, οι πιο σημαντικές εργασίες γενικότερου ερπετολογικού ενδιαφέροντος που θα παρουσιαστούν στο συμπόσιο θα δημοσιευτούν (μετά από κρίση) σε κανονικό τεύχος του περιοδικού παράλληλα με εισαγωγικό άρθρο που θα τονίζει τη σημασία αυτών των εργασιών όσον αφορά όχι μόνο τη μεσογειακή λεκάνη αλλά τη μελέτη των σαυρών γενικότερα. Όσες εργασίες δεν περιληφθούν στο Amphibia-Reptilia αλλά και οι εργασίες τοπικού ενδιαφέροντος θα δημοσιευτούν σε ξεχωριστό τόμο που θα επιβλέψει η οργανωτική επιτροπή του συμποσίου.

Η εγγραφή στο συμπόσιο ως τις 31 Μαρτίου 2008 είναι 90,00 €. Μετά τις 31/3/2008 η εγγραφή θα είναι 120,00 €. Για τους φοιτητές η εγγραφή είναι 40,00 €. Το ποσό αυτό περιλαμβάνει τον τόμο των περιλήψεων, τον τόμο των πρακτικών, εκδρομή στο απολιθωμένο δάσος στο Σίγρι, μεταφορά από τη Μυτιλήνη στον Μόλυβο, εναρκτήριο και αποχαιρετιστήριο πάρτυ και καφέ κατά τα διαλείμματα του συμποσίου.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στους οργανωτές του Συνεδρίου Στρατή Βαλάκο (evalakos@biol.uoa.gr) και Παναγιώτη Παφίλη (pafilis@aegean.gr).

¹ Current impact factor: 0.795, ο ίδιος με αυτόν του Journal of Herpetology και σχεδόν όσο και του Copeia

Ερωτήσεις και απορίες

Συχνά δεχόμαστε ερωτήσεις σχετικά με τη συμπεριφορά των ερπετών και αμφιβίων αλλά και λαμβάνουμε φωτογραφίες από φίλους που κάπου συνάντησαν και μπόρεσαν να φωτογραφήσουν ένα ζώο αλλά δε ξέρουν σε ποιο είδος ανήκει. Από αυτό το τεύχος εγκαινιάζουμε λοιπόν σχετική στήλη με ερωτήσεις αλλά και ένα κουίζ αναγνώρισης. Τις ερωτήσεις θα τις βρίσκετε συγκεντρωμένες στην ιστοσελίδα της ΕΛΕΡΠΕ (www.elerpe.org). Η απάντηση στο κουίζ θα δημοσιεύεται επίσης στην ιστοσελίδα μας, λίγο μετά την κυκλοφορία του ενημερωτικού μας αλλά και στο επόμενο τεύχος.

Κάνουν τα φίδια φωλιές; Τα φίδια χρησιμοποιούν τρύπες στο έδαφος ή μπαίνουν κάτω από πέτρες για να προφυλαχθούν. Δεν μπορούμε να πούμε ότι κάνουν μόνιμες φωλιές.

Οι οχιές βρίσκονται μόνο σε ασβεστολιθικά εδάφη; Όχι δεν υπάρχει καμιά ειδική σχέση ανάμεσα στις οχιές και στα ασβεστολιθικά εδάφη. Άλλωστε η οχιά της Μήλου εξαπλώνεται σε ηφαιστειογενή εδάφη.

Τι είναι αυτό; το φίδι αυτό παρατηρήθηκε στο πανόραμα Θεσσαλονίκης, πάνω σε καγκελόπορτα (φωτ. Χατζηπέτρου Ε.)

Απαντήσεις μπορείτε να στείλετε στη διεύθυνση elerpe@nhmc.uoc.gr